तथाऽपि राजा सहितः सुहृद्भिरभीप्सतेऽनामयमेव तेषां। यत्तु स्वयं पाण्डुसुतैर्विजित्य समाहृतं भूमिपतीन् निपीड्य।
तत्प्रार्थयन्ते पुरुषप्रवीराः कुन्तीसुता माद्रवतीसुतौ च। बालास्त्विमे तैर्व्विविधैरुपायैः संप्रार्थिता हन्तुममित्रघ्नैः।
राज्यं जिहीर्षद्भिरसद्भिरुग्रैः सर्व्वं च तद्वो विदितं यथावत्। तेषाञ्च लोभं प्रसमीक्ष्य वृद्धं धर्म्मज्ञतां चापि युधिष्ठिरस्य।
सम्बन्धितां चापि समीक्ष्य तेषां मतिं कुरुध्वं सहिताः पृथक् च। इमे च सत्येऽभिरताः सदैव तं पालयित्वा समयं
यथावत्। २०
अतोऽन्यथा तैरुपचर्य्यमाणा हन्युः समेतान् धृतराष्ट्रपुत्त्रान्। तैर्व्विप्रकारञ्च निशम्य कार्य्यं सुहृज्जनास्तान्परिवारयेरन्।
युद्धेन बाधेयुरिमांस्तथैव तैर्बध्यमाना युधि तांश्च हन्युः। अथाऽपि नेमेऽल्पतया समर्थास्तेषां जयायेति भवेन्मतं वः।
समेत्य सर्व्वे सहिताः सुहृद्भिस्तेषां विनाशाय यतेयुरेव। दुर्य्योधनस्यापि मतं यथावन्न ज्ञायते किन्नु करिष्यतीति।
अज्ञायमाने च मते परस्य किं स्यात् समारभ्यतमं मतं वः। तस्मादितो गच्छतु धर्म्मशीलः शुचिः कुलीनः पुरुषोऽ
प्रमत्तः।
दूतः समर्थः प्रशमाय तेषां राज्यार्द्धदानाय युधिष्ठिरस्य। निशम्य वाक्यं तु जनार्द्दनस्य धर्म्मार्थयुक्तं मधुरं समञ्च। २५
समाददे वाक्यमथाग्रजोऽस्य सम्पूज्य वाक्यं तदतीव राजन्।
इति श्रीमहाभारते उद्योगपर्व्वणि सेनोद्योगपर्व्वणि पुरोहितयाने प्रथमोऽध्यायः॥ १॥

॥ बलदेव उवाच॥ श्रुतं भवद्भिर्गदपूर्व्वजस्य वाक्यं यथा धर्म्मवदर्थवच्च। अजातशत्रोश्च हितं हितञ्च दुर्य्योधनस्यापि तथैव
राज्ञः।
अर्द्धं हि राज्यस्य विसृज्य वीराः कुन्तीसुतास्तस्य कृते यतन्ते। प्रदाय चार्द्धं धृतराष्ट्रपुत्त्रः सुखी सहास्माभिरतीव मोदेत्।
लब्ध्वा हि राज्यं पुरुषप्रवीराः सम्यक् प्रवृत्तेषु परेषु चैव। ध्रुवं प्रशान्ताः सुखमाविशेयुस्तेषां प्रशान्तिश्च हितं प्रजानां।
दुर्य्योधनस्यापि मतञ्च वेत्तुं वक्तुं च वाक्यानि युधिष्ठिरस्य। प्रियं मम स्याद्यदि चात्र कश्चिद्व्रजेत्शमार्थं कुरुपाण्डवानां २०
स भीष्ममामन्त्र्य कुरुप्रवीरं वैचित्रवीर्य्यञ्च महानुभावं। द्रोणं सपुत्त्रं विदुरं कृपञ्च गान्धारराजञ्च ससूतपुत्त्रं।
सर्व्वे च येऽन्ये धृतराष्ट्रपुत्त्रा बलप्रधाना निगमप्रधानाः। स्थिताश्च धर्म्मेषु यथा स्वकेषु लोकप्रवीराः श्रुतकालवृत्ताः।
एतेषु सर्व्वेषु समागतेषु पौरेषु वृद्धेषु च सङ्गतेषु। ब्रवीतु वाक्यं प्रणिपातयुक्तं कुन्तीसुतस्यार्थकरं यथा स्यात्।
सर्वास्ववस्थासु च ते न कोप्या ग्रस्तो हि सोऽर्थो बलमाश्रितैस्तैः। श्रियाभ्युपेतस्य युधिष्ठिरस्य द्यूते प्रमत्तस्य हृतं स्वराज्यं।
निवार्य्यमाणश्च कुरुप्रवीरः सर्व्वैः सुहृद्भिर्न्नयमप्यतज्ज्ञः। गान्धारराजस्य सुतं मताज्ञं समाह्वयद्देवितुमाजमीढः। २५
दुरोदरास्तत्र सहस्रशोऽन्ये युधिष्ठिरो यान्विषहेत जेतुं। उत्सृज्य तान् सौबलमेव चायं समाह्वयन्तेन जितोऽक्षवत्यां।
स दीव्यमानः प्रतिदीव्यदेनं अक्षेषु नित्यं तु पराङ्मुखेषु। संरम्भमाणो विजितः प्रसह्य तत्रापराधः शकुनेर्न कश्चित्।
तस्मात्प्रणम्यैव वचो ब्रवीतु वैचित्रवीर्य्यं बहुसामयुक्तं। तथा हि शक्योधृतराष्ट्रपुत्त्रः स्वार्थे नियोक्तुं पुरुषेण तेन।
अयुद्धमाकाङ्क्षत कौरवाणां साम्नैव दुर्य्योधनमाह्वयध्वं। साम्ना जितोऽर्थोऽर्थकरो भवेत युद्धेन यो भवितानेह सोऽर्थः।
॥ वैशम्पायन उवाच॥ एवं ब्रुवत्येव मधुप्रवीरे शिनिप्रवीरः सहसोत्पपात। तत्रापि वाक्यं परिनिन्द्य तस्य समाददे
वाक्यमिदं समन्युः। ४०